Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 din.

Uredništvo in uprava: Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV Št. 31.
Kranj, 3. avgusta 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40, polletno din 20, četrtletno din 10

Pred velikimi dnevi

Od 15. do 18. avgusta letos se bo v Kranju vršil versko-obnovitveni tečaj za slovensko inteligenco. Z vseh strani bodo prišli v Kranj naši izobraženci, med njimi bodo ugledni starejši ljudje, med njimi bo tudi naša inteligenčna mladina, naš naraščaj. Narodni odbor katoliške akcije, ki ta tečaj prireja, pričakuje, da bo obilna udeležba. Brez dvoma bo to lep zbor, ki bo predstavljal velik del naše inteligence sploh, zlasti pa velik del tistih naših kulturnih delavcev, ki aktivno delujejo pri verskoobnovitvenem delu v našem narodu. Ni torej majhnega pomena prireditev takega tečaja. Ni majhnega pomena za naše narodno, kulturno, versko in socialno življenje in kočno ni to majhnega pomena za naš ponosni Kranj, da se bo prav pri nas ta pomembni tečaj vršil.

Na tem tečaju bodo govorili naši najodličnejši kulturni delavci na verskoobnovitvenem polju. Predvsem moramo omeniti, da bodo predavali trije škofje: nadškof dr. Josip Ujčić iz Beograda, ki je bil svoje čase daljšo dobo bogoslovni profesor v Ljubljani in naša slovenska škofa, ljubljanski in mariborski. Ostali predavatelji bodo: Ahčin, Gosar, Avsenek, Hohnjec, Kuhar, Poglajen, Tomc, Capuder, Gabrovšek Basaj, Rihter, Zupan.

Tečaj nima nikakega političnega obeležja, ampak bo absolutno verskoobnovitvenega značaja, kajti toliko je danes vprašanj za našo inteligenco, toliko je perečih stvari, toliko je zmed, da je potrebna jasnost, načelnost in temeljitost mogoča le na podlagi verskih in krščansko pojmovanih socialnih temeljev. Potrebno je danes z vsemi silami graditi našo narodno in versko stavbo in sicer tako, da najdemo popolno edinost, da združimo vse tiste sile, ki so voljne v narodu delovati konstruktivno, ki jim je za napredek in za boljšo bodočnost našega naroda. Preveč smo Slovenci v zadnjih dvajsetih letih že doživeli brezglavih avantur, ki so nam dovolj škodovale, ki niso prinesle nobenega uspeha, prav nasprotno: vedno več prilike so dajale za razdiralno delo, za uveljavljanje vseh mogočih negativnih elementov, da smo danes tam, kjer smo bili, da katoliška stvar, namesto da bi napredovala, skoraj stalno nazaduje. V tem oziru bo brez dvoma ta pomembni tečaj korak naprej, bo močna pobuda vsem, ki so voljni žrtev in dela, pa tudi koristnega sodelovanja pri tem, kar je narodu v verskem in socialnem oziru v prid. Taki in podobni tečaji so zlasti v Franciji zadnja leta pokazali, da so potrebni in da so tudi uspešni in koristni, bili so močna opora francoskim katolikom in močna ovira tistim elementom, ki so katoliški narod razkrajali in ga končno prignali do današnje usode.

Kranj se za te velike dneve pridno pripravlja. Pripravljalni odbor v Kranju ima polne roke dela in prav je, da Kranjčani z vsemi sredstvi pomagamo, da bo tečaj tudi na zunaj lepo uspel. Ponosni smo, da je Narodni odbor izbral prav naše mesto za sedež tečaja in naša dolžnost je, da pri stvari sodelujemo vsaj toliko, da bodo številni udeleženci iz našega mesta odnesli najlepši vtis.

Desetletnica škofovanja dr. Gregorija Rožmana

Z letošnjim julijem poteče deset let, odkar je nastopil svojo težko in odgovorno pastirsko službo naš prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman.

Na zunaj je bilo to desetletje sicer brez večjih dogodkov v svetu prav do zadnjega časa, vendar je bila to doba živega razmaha in pomembnih dogodkov v našem narodu. Dogodki kakor evharistični kongres l. 1935 ali lanski svetovni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani so pomenili žive mejnike v verskem življenju našega naroda. Skrb zato, da narod, ki mu je izročen, ostane veren, da preplove srečno val materializma, ki vlada današnji svet, mu je narekovala, da je dajal pobude za te slovesnosti in jih sam osebno vodil. Velike stvari so bile to, mnogo je bilo žrtev, a ni se jih prestrašil. Zato pa danes lahko mirno rečemo, da uspehi so, čeprav ne ravno očitno vidni, a priznati moramo, da se je zlasti evharistično življenje v zadnjih letih silno dvignilo.

Sledeč klicu našega vrhovnega poglavarja, se je naš nadpastir z vso vnemo lotil izvedbe Katoliške akcije. Za versko obnovitev sveta so potrebne nove smernice, novi načini, cerkev se mora ljudem bližati danes drugače kot nekdaj. Katoliška akcija je danes sistem, za katerega lahko rečemo, da je res sodoben in morda celo edini, ki bo obdržal vero v narodih, ki bo prekvasil množice. Z vso vnemo se je prevzvišeni zavzemal vseh deset let zato, da se katoliška akcija razmahne tudi v naši škofiji. Tudi delo v tej smeri ni bilo zastonj. Led je prebit, katoliška akcija je danes odločujoč faktor, imamo skupine za razne inteligenčne stanove, imamo skupine za mlade delavke in delavce, centralni odbor že izdaja revijo, ki je na vodilnem mestu v naši revijalni literaturi. Delo katoliške akcije v par letih ne more pokazati bogve kakšnih zunanjih uspehov, a to, kolikor je pri nas po zaslugi prezvišenega g. škofa dosegla, je gotovo uspeh, s kakršnim niso računali niti njeni nasprotniki niti njeni poborniki.

Veliko pažnjo posveča prevzvišeni zlasti mladini, posebno še svojemu duhovskemu naraščaju. Ljubljansko semenišče že dolgo let ni odgovarjalo svojemu namenu. Staro nehigiensko poslopje je poleg tega postalo tudi premajhno in treba je bilo misliti na novo bogoslovno semenišče, treba je bilo misliti na nov prostor in na ogromna denarna sredstva za novo bogoslovno semenišče. Mnogi resni ljudje so smatrali za nemogoče, da bi se danes in v teh razmerah moglo postaviti kaj primernega. Kljub temu danes na prostoru bivšega pokopališča pri sv. Krištofu stoji novo semenišče ljubljanske škofije, ki bo najlepše in najmodernejše v vsej državi. Bogoslovci se bodo vselili vanj morda že letos, gotovo pa prihodnje leto, če nas Bog obvaruje vojske.

Vedeti moramo, da tudi posli, ki jih on osebno mora izvršiti, zahtevajo mnogo dela in truda. Škofija je velika, uradnih poslov mnogo. Tudi vizitacije so spričo velikosti škofije številne in naporne.

Svojega nadpastirja poznamo kot dobrega in spretnega govornika. Znano je, da ima vsako leto v postnem času v stolnici pridige on sam in malokrat je stolnica tako polna kakor prav pri njegovih pridigah. Poudariti moramo tudi njegovo ljubezen do mladine, saj vemo da ob vizitacijah mnogo časa posveti ravno mladini. Pa tudi mladinske organizacije so mu zelo pri srcu, tako se povsod zanima za fantovske odseke, za dekliške krožke, za naraščaj itd. Njegov prednik dr. Jeglič je bil velik mož in ni lahko vse številne ustanove voditi dalje. Vendar naš nadpastir z žilavo voljo in s trdim delom nadaljuje vse.

Če je kdaj potrebno, da se ves narod strne okrog svojega škofa, je to potrebno zlasti danes, ko so na delu vse temne sile, ki rušijo kraljestvo božje. Izkazujmo Bogu hvaležnost za vse milosti in dobrote, ki nam jih daje po škofu, s tem, da ga bomo ljubili, ga podpirali in mu ostali vselej zvesti sinovi. Naj ga Bog vodi in blagoslavlja še v bodočih desetletjih!

Gradnja Ljudskega doma v Kranju

Delo pri Ljudskem domu kar hitro in lepo napredujejo. Že zdaj se kažejo obrisi novega kulturnega ognjišča. Z vso naglico se vrše dela v novi dvorani in na novem odru. Žal stalno slabo vreme pogosto delavce ovira, vendar gre delo lepo naprej.

Dvorana bo znatno večja in bo tudi okusno izdelana. Prostor za orkester bo nova pridobitev, česar stara dvorana ni imela. Tudi oder, katerega izvedbo ima v rokah poseben odbor, bo imel prav vse moderne oderske pripomočke, bo dovolj velik in znatno večji od prejšnjega. Dvorana bo proti odru nekoliko nagnjena in tudi oder bo visel tolike naprej, da bo pogled nanj z vseh točk v dvorani neoviran. Tudi galerija bo povečana in bodo na njej tri vrste sedežev. Dvorano bodo ob straneh krasili lepi, v mavcu izdelani stebri. Tudi ogrevanje dvorane bo modernizrano. Oder in dvorana bosta namreč imela svojo skupno centralno kurjavo, kar bo za dom tudi pomebna pridobitev. Prostor nad odrom — ves dom bo namreč od sedanje višine dvignjen še za eno nadstropje — bo za pomožne prostore. Predvsem moramo omeniti, da bo v tem prostoru manjša pomožna dvorana, ki bo velika za približno dobro polovico prejšnje dvorane, rabila se bo pa za predavanja, verske sestanke in shode, morda tudi za skioptična predavanja. Poleg tega bo nad odrom tudi shramba za kulise in garderoba, pevska soba, prostorna knjižnica in čitalnica, stanovanje za cerkovnika in še nekaj pomožnih, zelo potrebnih prostorov.

Tako upamo, da bo Kranj kmalu dobil dostojen in lep Ljudski dom, ki bo razpolagal z zadostnimi prostori, da bo delo v njem lažje in neovirano. Želimo samo lepega vremena, da bo dom vsaj v glavnem do sezone, tja do jeseni gotov.

† Preč. g. Jožef Pollak

Iz Oranienburga pri Berlinu je prišlo poročilo, da je tam dne 25. julija letos umrl preč. g. Jožef Pollak, župnik v Št. Lipšu pri Doberli vasi na Koroškem. Pokojni je bil splošno znana osebnost po Sloveniji, posebno pa po Gorenjskem. Rodil se je v Tržiču 2. februarja 1874. Njegov oče je bil Engelbert Pollak, usnjarski mojster in posestnik v Tržiču, mati pa Ana roj. Pollak. Leta 1891 je vstopil v frančiškanski red in bil v mašnika posvečen leta 1896. Leta 1910 je izstopil iz reda in se preselil v Ameriko, kjer je deloval na raznih slovenskih naselbinah do leta 1926, ko se je vrnil v Tržič kot upokojenec, kjer je stanoval do leta 1934. To leto pa se je odzval povabilu celovškega škofa, ki mu je manjkalo slovenskih duhovnikov, in se je preselil na Koroško, kjer je dobil župnijo Št. Lipš. Tam je vneto deloval, kar mu je zelo izčrpalo telesne moči, da je pred par leti zelo nevarno zbolel in so ga komaj še ohranili pri življenju. Pokojni gospod je zelo ljubil Tržič, kamor se je vedno vračal iz svojih raznih službenih postojank in bo Tržičanom ostal dolgo vrsto let v spominu. Naj v miru počiva!

Tabor SDZ v Kamniku

Lep uspeh dijakov kranj. gimn.

Vsako leto se vrše tabori katoliške dijaške mladine, ki so imeli prav letos izreden pomen in v vsej tej čudni zmedi tudi svoj pečat. Naši dijaki so se udeležili tabora v Kamniku. Taborni dnevi so potekali v najlepši ubranosti, točnejših obvestil ne bomo ponavljali, ker so točno reportažo prinesli naši dnevniki. Za Kranj pa je važno to, da so naši fantje odnesli lavoriko zmage v odbojki in to — popopolnoma nepripravljeni; če bi jih hoteli pohvaliti, bi dejali, da so pač stalno v odlični formi. Dvojica naših študentov je prišla v Kamnik pa se tekem spočetka sploh ni niti mislila udeležiti. (To sicer ni pohvala, ampak graja, tako malobrižni pač naši fantje ne bi smeli biti. Op. ur.). Končno sta videla, da bi bilo morda vseeno dobro, če bi zastopala kranjski krožek, pa sta se vseeno javila za par disciplin in odnesla (žal) samo 28 točk, čeprav sta se s tem še primeroma dobro plasirala. Frass Marjan je dobil na 800 m in na 200 m nekaj točk, prav tako pri metu diska. Ciglič Hinko pa pri metu kopja in granate (!). Ko so prišli na tabor še Čop, Golorej, Razpotnik in Ravnik so se vseeno ojunačili ter sestavili moštvo v odbojki. Odnesli so prvo mesto in seveda s tem tudi pokal, ki bo kmalu priromal v Kranj; dobili ga bomo iz Ljubljane. Pokal je prehodnega značaja in ga bo moral naš krožek vsekakor braniti tudi na prihodnjih tekmah.

Za naš krožek je ta uspeh velike važnosti, ker so šli naši fantje na tabor brez vsake predvaje, Žal tudi brez misli na tekmovanje in seveda še manj na zmago. Krožku SDZ na kranjski gimnaziji k temu uspehu sicer prav iz srca čestitamo in trdno upamo, da si bo prehodni pokal tudi na prihodnjih tekmah priboril, da se bo pa za tekme korenito pripravil in da ne bodo hodili fantje samo na slepo srečo in slučajno dobro formo. Za mladega moža to ni dostojno in tudi ne današnjemu času primerno. Le živ, agilen duh je zdrav, potem pa po pregovoru: Mens sana in corpore sano!

Ali že imate tablice za tombolo na Primskovem, ki bo dne 15. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne?

Ob 30-letnici Prešernove koče na Stolu

SPD — podružnica Kranj je takoj po svoji ustanovitvi začela z vsestranskim delom v izpopolnjevanju planinskih potov in zaznamovanj; posvečala je skrbi in pozornost predvsem stvarem, ki jih je bilo treba urediti. Šele pozneje je zašla med člane odbora misel, da bi postavili kje kako planinsko kočo; ta misel pa je ostala in podžigala odbornike k izpolnitvi.

8. nov. 1904 so dokončno sklenili na odborovi seji, da postavi društvo na Stolu planinsko kočo. Kakor je bila smrt ustanovitelja in predsednika Janka Majdiča težak udarec za društvo vendar je zaradi idealnosti pokojnika, ki je v svojem volilu pokazal, da je popolnoma razumel težnje odbornikov, našla nepričakovano podporo: pokojni J. Majdič ji je volil 2000 K in tako postavil temelje koče. Za prtje pa se je vršilo šele 31. julija 1910. Velika množica ljudi, domačinov in izletnikov, je prišla, da prisostvuje odprtju, in mnogim je pomembni in lepi dan še do danes v živem spominu.

Med domačini, ki so kar tekmovali med seboj, kdo se bo bolje odrezal, se je najvidneje izkazal g. dir. Zupan. Na občnem zboru leta 1911. so ga zato ob silnem navdušenju navzočih izvolili za prvega častnega člana zaradi njegove nesebičnosti, neumornosti in požrtvovalnosti.

Koča pa takšna, kakršna je bila zgrajena, dolgo ni mogla služiti v pravih merah vsem gostom. Leta 1927. so začeli s povečavo; 1927 je bil prizidek gotov, slovesna otvoritev pa se je vršila 15. julija 1928. Na slavnost so prihiteli Korošci s svojim zborom „Kočna" iz Sveč ter zapeli mnogo krasnih koroških narodnih pesmi. Tedaj so tudi v dr. Kušarjevi sobi, ki je dobila svoje ime po dr. Kušarju, postavili spominsko ploščo, ob kateri visi podoba drugega društvenega predsednika g. dir. Zupana.

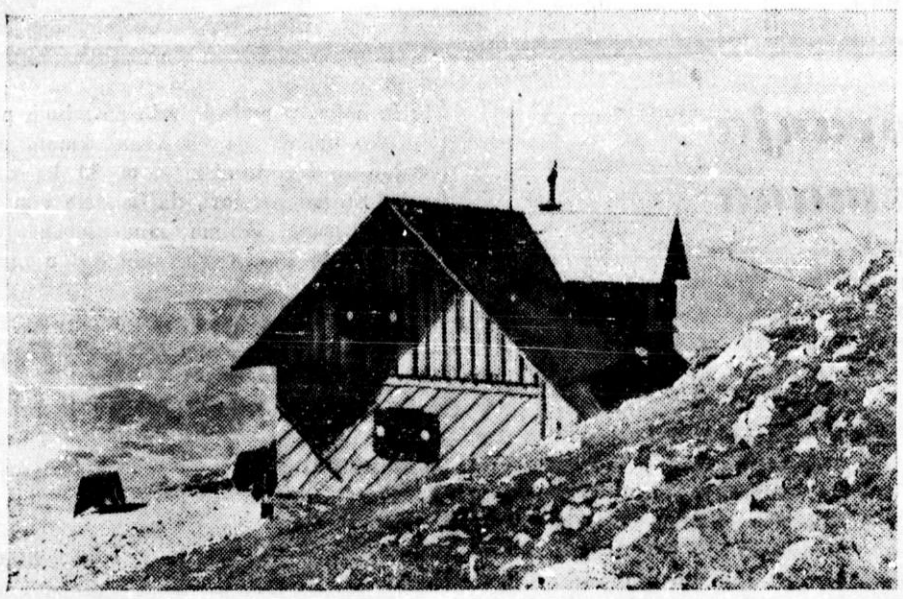

njegovega naslednika je bil izvoljen g. dir. v pok. Anton Zupan; ker je bil sam doma izpod Stola, se je za kočo še bolj zavzel in vso zadevo razširil, pritegnil več sodelavcev in tudi javnost povabil, naj sodeluje. Prav na isti seji, na kateri je bil izvoljen za predsednika g. dir. Zupan, so tudi sklenili, da dobi koča ime po našem pesniku Prešernu.

Po izgotovitvi petih načrtov in neštevilnih proračunov so leta 1907. naredili kupne pogodbe glede zemljišča; potrebni les za zgradbo je zabrezniška občina, upoštevajoč velik pomen koče za tujski promet, odstopila brezplačno. Julija 1909 so zapele lopate; jeseni je bil dom že dograjen, slovesno in uradno odprt. S tem bi bila v kratkem in na grobo podana zgodovina Prešernove koče v dobi tridesetih let. Da pa ne bo ostalo le pri teh skromnih besedah, ki smo jih zapisali v listu, priredi društvo v spomin tega jubileja 11. avgusta skromno slavnost v obliki izleta na Stol.

Dohod je za vse planince poljuben, za odhod pa je za udeležence iz Kranja in Tržiča poskrbljeno za avtobusno vožnjo.

Zveza bojevnikov

„Zveza bojevnikov" se tem potom zahvaljuje vsem prijateljem in tovarišem, kakor tudi vsem drugim, posebno darovalcem, ki so sodelovali pri nabiralni akciji za zgraditev veličastnega spomenika padlim žrtvam svetovne vojne, ki ga bo „Zveza bojevnikov" postavila na Brezjah. Vsem onim darovalcem, prijateljem in tovarišem, ki so pravilno razumeli klic glavnega odbora „Zveze bojevnikov" in smisel nabiralne akcije, naj bo tem potom izrečen „Bog plačaj!" Vsi ste s tem pokazali, da Vam je še vedno spomin na naše žrtve v svetovni vojni svet in da gojite čustva nepozabnega tovarištva in prijateljstva napram našim pokojnim v oni meri, kot jo bo z Vašimi, četudi skromnimi prispevki večno izražal spomenik pri Materi božji Priprošnjici na Brezjah.

*

Letošnji tabor „Zveze bojevnikov", ki se bo vršil 18. avgusta 1940 na Brezjah, bo še posebno slavnosten, ker se bodo tovariši bivši bojevniki in kadrovci videli po dolgem presledku zopet enkrat. Dela za regulacijo prekrasnega trga pred in okoli cerkve Marije Priprošnjice so po zaslugi „Zveze bojevnikov" in uprave frančiškanskega samostana na Brezjah tako napredovala, da nudijo vsakemu, ki obišče Brezje prekrasen pogled in udobnost. „Zveza bojevnikov" radi pomanjkanja dovoljnih denarih sredstev za letos še ni mogla postaviti monumentalnega spomenika žrtvam svetovne vojne, upa pa, da ji bo s pomočjo požrtvovalnosti svojega članstva in dobrotnikov omogočeno postaviti spomenik že prihodnje leto. Letošnji tabor „Zveze bojevnikov" na Brezjah bo še posebne važnosti za nas vse tudi radi tega, ker bomo ponovno prosili svojo Priprošnjico Mater božjo na Brezjah, da nas obvaruje vojnega gorja, kakor tudi vseh drugih nadlog, ki so s tem v zvezi. Vabljeni so vsi tovariši brez razlike stanu in političnega prepričanja, kakor tudi vsi svojci padlih žrtev svetovne vojne in bojevnikov, da se tabora na Brezjah udeleže v čim večjem številu. Za prehrano bo preskrbljeno, vendar pa lahko vsakdo vzame s seboj hrane za en dan. Prav posebno pa bo preskrbljeno, da bodo vsi romarji lahko pravočasno opravili svete zakramente, ker bo na razpolago precejšnje število duhovnikov. Bojevniki, na svidenje na Brezjah, naj nikdo ne manjka!

Loški dijaški krožek

Že bo za nami polovico počitnic, pa loški študenti komaj vemo za to. Naš dijaški krožek živahno deluje. Cela vrsta izvrstnih predavateljev je prišla med nas in obravnavali smo najrazličnejša zanimiva sodobna vprašanja. Da omenimo le nekatere: Dr. Karel Capuder nam je podal pregled katol. slovenskega gibanja po Mahniču, dr. Janez Kraljič je pojasnil razmere med našimi katoliškimi akademskimi društvi, škofijski tajnik Jože Prešeren pa nam je zadnjo nedeljo povedal kakšni so prijatelji kat. akcije in je poudaril, naj bi ne bilo med nami nikogar, ki bi ji nasprotoval.

Tako smo zaključili vrsto predavanj, katerih namen je bil dati jasnost v načelnih vprašanjih. Da so bila predavanja res zanimiva, priča udeležba, ki je bila prav zadovoljiva. Predavanja bodo prav tako še nadalje in sicer ob nedeljah ob 10. uri. Prosimo vse člane, da se predavanj udeležujejo v čim večjem številu, vabljeni pa tudi prijatelji krožka!

Morda pa le koga preveva malodušnost in misli, da je tak način dela, kot ga je pokazal krožek, nesodoben, nezdrav in kvaren skupnosti. Toda jasnost v načelnih vprašanjih je nujno potrebna in skupnosti in edinosti ni tam, kjer je slepomišenje in iskanje raznih ovinkov, marveč tam, kjer ima prvo besedo Cerkev!

Poslužujmo se
»PUTNIKA«
V KRANJU
Vozne karte stanejo točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.
Preden se podaste na pot, pridite na brezplačen posvet
k »PUTNIKU«

Delavski obzornik

Članom OUZD!

Za vse svojce članov OUZD je v bodoče nujno potrebno, da si oskrbe potrdila občin, da so upravičeni na brezplačno zdravljenje na račun urada. — Tozadevne tiskovine dobe brezplačno v pisarni poslovalnice OUZD v Kranju. Brez tega potrdila nima načelno nihče od svojcev pravice na zdravljenje na račun OUZD.

*

Kadar mislite, da se vam je z izvidom oz. ravnanjem vašega lečečega zdravnika zgodila krivica, zahtevajte v pisarni ali pa takoj pri zdravniku nakazilo za nadpregled! Če tudi z nadpregledom niste zadovoljni in mislite, da se vam godi krivica, prosite za komisijski pregled. Če tudi s tem niste zadovoljni, zahtevajte še superkomisijo.

To je redna in uradna pot pritožb, ne pišite pa naravnost na urad, ker s tem samo zavlačujeet reševanje vaše zadeve!

V nedeljo dne 4. avgusta bo sestanek članov ZZD iz tovarne Jugobruna. Pričetek ob 9. uri dopoldne v pisarni ZZD. Na dnevnem redu bodo važna delavska vprašanja. Ne zamudite torej prilike za prijateljski razgovor, zlasti danes je to tembolj potrebno, ko se nam obeta od vsepovsod le slabo. Sami si zato moremo začrtati boljšo pot in si tako vsaj nekoliko olajšati življenje.

F.O. Kranj

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Kranju.

Prosim vse članstvo, to je člane in članice, mladce, mladenke, naraščaj in gojenke, da se v nedeljo zjutraj ob 9. uri zberejo vsi na „Planini" glede dogovora redne telovadbe, ki jo bo poučeval br. Tone Klinar.

V primeru dežja bo sestanek v knjižnici Ljudskega doma. — Bog živi!

Zlatomašni jubilej

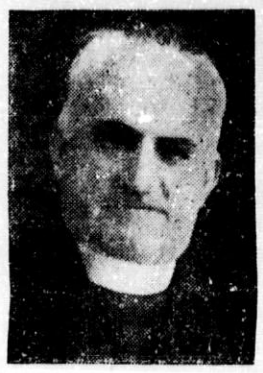

Danes slavi 50 letnico mašništva in 30 letnico dušnopastirske službe v naši lepi fari g. župnik in duhovni svetnik Vaclav Vondrášek. Ker vemo, da v svoji skromnosti ne želi, da bi ob njegovem prelepem dvojnem jubileju na tem mestu naštevali vse delo 30 letnega župnikovanja, temveč želi, da bi se ga spomnili v molitvi, omenimo le, da je z apostolsko gorečnostjo vedno izpolnjeval poglavitno dolžnost služabnika Gospodovega s tem, da je s svetlim zgledom, z živo besedo in priporočanjem dobrega tiska širil med svojimi župljani lepo krščansko življenje.

Slavljencu, ki bo prihodnji mesec dopolnil 75. leto Bogu posvečenega življenja, želimo, da bi ga ohranil Bog še dolgo vrsto let duševno in telesno tako čvrstega kakor je danes.

Naša krila

Dve leti je že, odkar so idealni fantje ustanovili v Kranju podružnico „Naših kril". Dve leti resnega in vztrajnega dela je za onimi, ki so s svojim delom hoteli pokazati javnosti, da se naša mladina zaveda, kolike važnosti je za nas vse, če se že mladi vzgajajo predvsem v takih društvih in organizacijah, ki imajo le ta namen, da mladino pripravijo za bodočnost. Iz želja, da bi se kakor ptice dvignili pod sinje nebo, ga osvojili ter tudi drugim pokazali, kaj zmorejo, je nastal sklep, da si zgrade z lastnimi rokami svoje jadralno letalo.

Dvakrat so že nastopili v javnosti: prvič z dobro obiskanim letalskim meetingom na Polici pri Naklem, drugič pa so priredili plesni večer, da se pač društvo samo nekoliko denarno opomore in poživi in pa, da tudi kranjska in ostala javnost zopet najde primerno zabavo v teh težkih dneh.

Doslej prikrite sadove dveletnega dela pa hoče podružnica pokazati z **razstavo**, na kateri bodo poleg **jadralnega letala**, ki je delo članov samih, razstavili različne leteče modele vsakovrstnih letal, modele, ki so jih ustvarili pomladkarji Aerokluba na gimnaziji, ter še mnogo posnetkov in podob iz jadralnega odnosno letalskega življenja. S to razstavo želijo člani pokazati vsemu občinstvu, ki jih bo obiskalo, da hočejo, potem ko so se že tako lepo uveljavili doslej, še nadalje izpolnjevati svoje društvene in državljanske obveznosti in tako koristiti s svojim delom napredku jadralnega letalstva in domovini.

Razstavo, ki bo odprta v nedeljo 4. avgusta dopoldne v gimnazijski telovadnici v Kranju, in bo trajala do nedelje 11. avgusta, obiščite vsi, ki se zato zanimate, vsi ki želite spoznati delo in cilje „Naših kril", ter tako pokažite, da razumete stremljenja idealne mladine!

Podplat je koža...

Gospod urednik! Vi ste gotovo Kranjčan in kranjski rodoljub. Kranj nemara dobro poznate, bojim se pa, da prav tistih stvari ne opazite, ki človeku najbolj v oči padejo. Nič ni to čudnega, nasprotno, tako ste pač mesta vajeni, da Vas ne more vsaka malenkost razburjati. Če dovolite, bi rad nekaj sličic naštel, sličic kakor iz albuma, ki jih pa Vaš tozadevni inventar gotovo ne pozna.

*

Vi ste gotovo že videli pijanega človeka. Bog pomagaj, boste rekli, kaj je pa to tako hudega? Res, nič ni tako hudega. Kjer je toliko ljudi, vsaka druga hiša oštarija, nekaj denarja, no, bi se pa tu in tam kdo ne napil in še zdaj v pasjih dneh, ko je človek tolikokrat žejen... Res, to človek razume. Kako pa morete razumeti, če vam gre človek pri belem delavnem dnevu čez trg tako pijan, da se vpričo občinstva na sredi trga s kolesom vred prekucne in prevrača kozolce. Pa kako se mu ljudje smejejo. S šihta gre, zidar mora biti ali kaj podobnega. Vi ga niste videli? Nič hudega. Pa to še ni vse. Iz slavnoznane hiše tam pod vašim dičnim mestom pripeljejo — tudi ob belem dnevu — pijano žensko. Ta sicer ne prevrača kozolcev, ker jo prijateljica krepko drži, da ne omahne. Vendar se je našlo dekle, ki je reklo: **„Dokler so ženske pijane, se nam bo še dobro godilo..."**

*

Če ste, gospod urednik, kaj muzikalično navdahnjeni, gotovo veste, da je za človeka velik ponos, če zna lepo peti. Za gorenjskega fanta pa zraven še, če zna pošteno zaukati. Vi gotovo ne veste, koliko glasbenih koncertov imate v Kranju. Pa ne mislim samo tistih, ki so v Narodnem domu, kdar kdo iz „požrtvovalnosti" ali „iz prijaznosti" sodeluje ali celo nastopa, ne, ne mislim samo teh. Pojdite v soboto ali v nedeljo takole malo na promenado, pa boste iz vsakih drugih vrat slišali koncert. Po vseh oštarijah. Pa kakšno lepo petje! Človek bi takoj stopil notri in jim za pol litra dal, da bodo tiho. To Vam je pisana muzika. Pijano in zahripano petje, harmonika, glasna beseda, če tega ne, pa vsaj radio kriči kak nemški marš... To je nekako do enajstih ali do polnoči. Potem se pa vsa ta muzika razen radia preseli na cesto! Namesto radia je zdaj drugo bolj močno, zlasti dobrodošlo je „aufanje" in kake krepke kletvice. Pa naj bi potem kdo rekel, da nam Kranj glasbenega užitka ne nudi dovolj?

*

Letos ste imeli v fari misijon, ki je bil baje lep in je tudi presenetljivo lepo uspel. Takrat ste imeli po Kranju lepe plakate, ki so Kranjčane vabili na misijon. V redu. Če je za igro plakat, zakaj bi še za misijon ne bil? To je kar posrečena zamisel. Cerkev se pač modernizira in se skuša prilagoditi današnjim časom. Za svoje večje in pomembnejše slovesnosti bi lahko cerkveni predstojniki razobesili plakat, da bi bil vsak opozorjen. Jaz sem bil naravnost presenečen nad kranjsko duhovščino, ko sem opazil po mestu, da se celo žegnanje na podružnici ljudem naznanja s plakati. Žegnanje je cerkvena slovesnost in zakaj bi je ljudem, ki za tak izreden dogodek morda ne vedo, ne naznanili poleg oznanil v cerkvi še s plakati. Kajne, gospod urednik, saj ste Vi tudi videli tiste plakate, morebiti še danes vise po mestu in zunaj mesta. Toda če ste natanko brali, no, povečevalnega stekla ni bilo treba, ste s tistega žegnanskega plakata razbrali, da ne gre za kako posebno pobožnost, ampak za čisto navaden — oštarijski ples!

*

Sobota popoldne je. Na znanem in dokaj prometnem vogalu stoji punčka Človek bi ji prisodil največ petnajst let. Sveže ondulirana. Nespretno pa zelo močno našminkana, v rokah ima majhno rdečo torbico, na prsih koščeno črko, po vsej verjetnosti začetno črko svojega lepega imena. Mimo pride tovarišica.

„Kaj pa ti tu stojiš?"

„Čakam ga."

„Aaa, Ivota čakaš?"

„Kakšnega Ivota? Kdaj sva se že skregala."

„Oh, saj sem res pozabila. Tam doli sem srečala Bojana. Ali sta tu zgovorjena?"

„Bojana sem pustila, zdaj imam Ivana."

*

Več, mislim, je odveč govoriti.

Pridi v kavarno, pridi v slaščičarno, pridi v gostilno, pridi k frizerju, brž priskoči nekdo, ki ima to dolžnost, pa ti postreže s čtivom. Poleg naših časopisov, je najprej na vrsti kakšen zagrebški ali belgrajski, v obeh slučajih pa judovski šund. Nisem ne vem kakšen „antižid", a verjemite, gospod urednik, da imamo Kranjci presneto močne želodce, da se nam ob takih svinjarajih, ki jih dobite v vseh kranjskih lokalih lokalih, ne obrača želodec. Podplat je koža čez in čez postala, kajne, ta pesniški vzdih velja predvsem za naš okus...

Nekaj zanimivosti o savski cerkvi na Jasenicah

(Dalje)

Z renovacijo oltarjev je prišel na glavni oltar spet prvotni tabernakelj, ki je že ležal zavržen na podstrešju cerkve. Temeljito so ga popravili in na novo pobarvali, da dela vtis, kot bi bil nov. Oblika in okraski tabernaklja so v istem baročnem slogu kot okvir oltarne slike in obeh relikvarijev. Ravno zaradi te sličnosti sta oba relikvijarija lažje našla mesto na oltarju. — Prejšnji tabernakelj (prav za prav samo mizarsko delo) je bil ob tej priliki popravljen, ker je bilo v prvotnem načrtu renovacije samo popravilo tega tabernaklja. Sedaj je nameščen na stranskem oltarju sv. Antona in bo morda kdaj še prav dobro služil.

Pri glavnem oltarju je omeniti novo pobarvanje opaža ob obeh stenah prezbiterija. Prejšnje barve opaža so naravnost kruto kazile lepoto hiše božje. Sedaj tvori opaž z oltarjem posrečeno harmonijo.

Poleg glavnega oltarja ima savska cerkev še štiri stranske, vse v enotnem slogu: na desni oltar sv. Družine in sv. Antona Padovanskega, na levi pa oltar sv. Janeza Nepomuka in sv. Barbare. Desna oltarja sta opremljena s predpisanimi grobki in se zato lahko pri njih bere sv. maša.

Na pročelju srednje ladje sta na vsaki strani obhajilne mize obešeni na steno dve sliki. Na desni Jezusovo darovanje (svečnica), na levi pa smrt sv. Jožefa. Obe sliki sta bili zmiti. To sta menda najstarejši sliki v cerkvi. Obe sta enako veliki, v enakem slogu in obe imata enake okvirje (iz neke mavcu podobne mase). S sliko stranskega oltarja sv. Družine imamo tako iz življenja sv. Družine v savski cerkvi tri slike. Češčenje sv. Družine je torej že od nekdaj priljubljeno pri savskih vernikih. Krščanske matere iz savske okolice rade prižigajo pri oltarju sv. Družine sveče in prosijo, da bi mogle tudi one po zgledu sv. Družine voditi svoje družinsko življenje sebi in svojim v pravo srečo in veselje. Cerkveno vpeljevanje in blagoslov otroka je pri dobrih materah tu zelo v navadi. Slika smrti sv. Jožefa pa opozarja vernike na pripravo na najlepšo smrt, da bi tudi ob naši smrtni postelji imeli poleg sebe kakor sv. Jožef Jezusa in Marijo. — Slika na oltarju sv. Družine kakor tudi obe ostali omenjeni sliki ne nosijo nobenega napisa in nobene letnice.

Oltarna slika sv. Antona predstavlja svetnika z Detetom Jezusom. Sv. Anton je bil dolga stoletja največji priprošnjik prav za vse potrebe vernega ljudstva. Menda noben svetnik ni užival toliko zaupanja kot on. Nič ni torej čudnega, če je eden petih oltarjev savske cerkve posvečen njemu. V zadnjem desetletju mu je mnogo dela prevzela sv. Mala Terezika. Nekajkrat na leto je pri tem oltarju sv. maša. (Pri oltarju sv. Družine komaj kdaj). Kakor je že zgoraj omenjeno, je dobil po renovaciji ta oltar dosedanji tabernakelj z glavnega oltarja. Sliko oltarja je naslikal slikar Herrnlein in je iz leta 1793.

Med obema stranskimi oltarjema na desni strani visi na steni slika bičanega Zveličarja. Nemški napis pod sliko razloži, da je ta slika posnetek kamnitega kipa, ki je stal nekdaj na čevljarskem mostu v Ljubljani. Zakaj in kako je prišla ta slika v savsko cerkev, je malo težje razložiti. Morda ni daleč od resnice sledeča razlaga: nekdo jo je naslikal za kak most čez Savo v bližini savske cerkve. To bi bilo toliko bolj razumljivo, če je bil na Savi kak posestnik, ki je bil iz Ljubljane iz bližine čevljarskega mostu. Sicer so pa taka posnemanja vobče v navadi. Ko je pa bil most s to sliko podrt, so sliko prenesli v bližnjo savsko cerkev.

Drobne novice z Jesenic

10-letnica škofovanja

10 letnico škofovanja škofa dr. Gregorija Rožmana proslave prosvetne organizacije na Jesenicah (KPD, Fantovski odsek, Dekliški krožek, Razor) z akademijo v nedeljo dne 4. avgusta. Ob 8. sv. maša na Savi, po maši (ob poli 10) proslava v Krekovem domu v veliki dvorani. Za začetek in zaključek zaigra godba. Govori g. svetnik Anton Kastelic.

Pravilnik podpornega fonda jeseniške strokovne organizacije ZZD bo objavljen v novi številki „Slovenskega delavca". Delavce opozarjamo nanj, da ga bodo v danih slučajih znali uporabljati.

Delavski dom bo gradila jeseniška mestna občina. Pravkar so dospeli potrjeni načrti od banske uprave. V prihodnjih dneh bodo razpisane licitacije posameznih del.

Dekliški dom bo priredila jeseniška občina iz bivše Trevnove hiše. Pri zadnji občinski seji je občinski odbor izglasoval nakup te hiše.

Spet dovolj vode. Pred dvemi tedni je bilo razglašeno, da bodo ponoči zapirali vodovod, ker je začelo primanjkovati vode. S popravilom enega izmed zbiralnikov je pa bilo pridobljenih novih 80 kubikov vode na dan in je tako zapiranje vodovoda odpadlo — v veliko zadovoljstvo občinstva. — Že svojčas smo poročali, da namerava občina za Podmežakljo zgraditi novo zajetje in nov zbiralnik. Bila so že razpisana gradbena dela in tudi oddana. S tem zajetjem in zbiranjem bi zadovoljili prebivalstvo Podmežaklje, dosedanje napajanje podmežakeljske vodne napeljave bi pa speljali v druge cevi in bi bilo tako vsaj za nekaj časa rešeno vodovodno vprašanje. Slišimo pa, da je od strani gradbenega podjetja nastopil nek zastoj. Kaj pa, če bi občina zgradila to v lastni režiji? — Za Mestno zavetišče in novo bolnico bodo zgradili nad zavetiščem nov zbiralnik z novim zajetjem.

Jutri zvečer igrajo dijaki. V nedeljo dne 4. avgusta ob 8. uri zvečer igrajo na odru Krekovega prosvetnega društva jeseniški dijaki iz Razora (dijaškega odseka Krekovega prosvetnega društva) Cankarjevo dramo Jakob Ruda. Vsi vljudno vabljeni!

Delavsko romanje za ves gorenjski kot se vrši v nedeljo dne 8. septembra (na mali šmaren) k Mariji v Ljubno. Odhod s prvimi vlaki. Romanja se udeleže delavci in njih svojci ter znanci in prijatelji. Računajte že danes s tem romanjem in eventuelne druge prireditve, ki bi vas ovirale, preložite ali določite na druge dneve. Po delavski romarski proslavi bodo udeženci lahko obiskali še Brezje.

Kolonija mladih delavcev in delavk se bo verjetno mogla izvesti od 15. avgusta dalje. Vodstvo kolonije opozarja delavce (vajence), da bo na koloniji preskrbljeno za hrano, posteljo z odejami in rjuho. Jedilnega pribora in posod ne bo treba jemati s seboj. Pojdemo v Bohinj, v počitniški dom pri Sv. Duhu. Po naklonjenosti uprave škofijskih zavodov v Št. Vidu, čigar last je omenjeni dom, bo torej letovanje udobnejše od lanskega. — Kolonija za delavke (vajenke) bo tudi v Bohinju in sicer najbrže pri Savici. Delavke naj vzamejo s seboj dovolj posteljne odeje, rjuho ter zglavnik. Kraj je hladen! Hrano in pribor dobimo v hotelu. — Zaradi letošnjih javnih razmer bo možno samo omejeno število kolonistov vzeti na kolonije. Pred odhodom bo sestanek, na katerega bodo kolonisti pravočasno povabljeni.

TEDENSKE NOVICE

Dežurno zdravniško službo za nujno pomoč vrši v nedeljo za člane OUZD in njih svojce **dr. Josip Bezić.**

Dežurna služba zdravnikov OUZD v Kranju v mesecu avgustu 1940 bo razdeljena sledeče: 4. dr. Bezić Josip, 11. dr. Bežek Josip, 15. dr. Herfort Joža, 18. dr. Pance Pavel in 28. dr. Vrbnjak Vinko.

Kup nesreč se je dogodilo v nedeljo, tako da je imel dežurni zdravnik dela čez glavo. Nekateri so se ga malo preveč naložili, drugi so bili neprevidni. Tako je zgubil eden teh ponesrečencev troje zob, drugi si je prebil nad očesom kožo kar do kosti in jo je dežurni zašil. Težjo poškodbo je dobil neki planinec, ki je padel z motorjem na spolzki cesti, vračajoč se s Kokre in si s kuhinjskim nožem, ki ga je imel v torbi, krepko zarezal v desni bok. K sreči rana ni nevarna. Spet drugi je padel s kolesa pri Naklem in oral po cesti z nosom in licem tako močno, da je moral v bolnišnico.

V Kranju se vse poletje dokaj vneto pleše. Vzgojitelji pa naj bi od časa do časa pokukali v te plesne lokale, kdo vse tam pleše. Videli bodo namreč kratkokrilke 14 — 15 let stare, katerim pristoja mesto plesa ob nočnih urah — postelja in materino nadzorstvo.

Bela kuga. V Kranju je čezdalje več slučajev, ko si neumne in brezglave ženščine pomagajo, skušajoč siliti plod lastnega telesa in krvi. V pomoč so jim razne zakotne babice in ex babiče. Običajno pa nastopajo krvavitve in zastrupljenja in jih reši le urna in takojšnja zdravniška pomoč. Kam pelje tako ravnanje? Narod v neizogibno propast, mnogotero žensko pa ali v smrt ali pa v trajno bolehanje, da moralno verske plati sploh ne jemljemo v obzir.

Oblasti naj bi v vseh sličnih primerih postopale z vso strogostjo, da to rak rano narodnega telesa izločimo in izrežemo.

„Sirove kože". — Pred par dnevi mi je prišel slučajno v roko časopis „Nova pravda", na katerega pa nisem naročen. Pri površnem listanju istega sem mimogrede tudi videl „tržne cene v Kranju", med istimi tudi cene **„sirovih kož"**, telečjih, govejih in svinjskih. Res je, da ima tudi sir kožo, toda iz sirovih kož se pa na noben način ne dajo delati čevlji, denarnice, aktovke idt. V slovarju g. Joža Glonarja — slov. nemški del — na strani 285 se glasi natančno: surov: roh, unbearbeitet itd. — „Sirovi" so kvečjemu štruklji — ne pa telečje svinjske in goveje kože. — a —

Osebna vest. V zbor častnikov jugoslovanske vojske je bil sprejet **dr. Janko Kalan** kot sanitetni podporočnik. Čestitamo!

Znana tatica P. A. je S. M., stanujoči pod Šmarjetno goro v popoldaskih urah ukradla iz njenega stanovanja ene damske hlače in eno kombinežo v skupni vrednosti 56 din. P. A. so v stanovanju pri njenem nelepem poslu prijeli. Pri nadaljnji preiskavi na policijski stražnico so našli pri njej še en namizni prt, eno moško srajco ter eno pirnico, stvari, za katere je priznala, da jih je ukradla prav tako v Stražišču. P. A. so na policiji seveda zadržali.

V noči od 31. julija na 1. avgust je A. M. razgrajal na Gašteju ter precej močno kalil nočni mir. Na opozorilo stražnika g. Vehovca, naj miruje, se je A. M. zaletel g. Vehovcu z glavo v trebuh ter zgrabil gumijevko. Stražnik je bil prisiljen rabiti silo; pri nadaljnjem spopadu, ki ga je zopet izzval A. M., sta oba padla med obcestne skale ter se je A. M. potolkel nad očesom. S pomočjo gumijevke se je stražniku posrečilo, da je razgrajača privedel na stražnico.

P. K. iz Hoč pri Mariboru se bavi z nečednim poslom, da spravlja skupaj mlada dekleta in moške. Ob nekem takem slučaju je bilo policiji prijavljeno, da sta K. R. iz Rateč — Planice in V. E. v sumljivih okoliščinah bivavala v nekem hotelu v Kranju. Pri aretaciji je R. K. izjavil da je V. E. njegova žena, kar pa ni res. To njegovo izjavo je potrdila tudi V. E. Zadeva je bila, kakor smo že omenili, prijavljena pol. predstojništvu.

Tatvine koles so vedno na programu; k sreči pa policiji uspe, da skoraj vse dobi, v večini primerov tudi storilce tatvine. Dogaja se, da si vojni obvezniki, ki hodijo domov na obisk, nazaj grede izposodijo kolesa ter jih nato puste v gozdovih blizu Šk. Loke. Vsekakor pa obstoja kje zunaj Kranja kakšna predelavnica, v katero se tatovi koles zatekajo.

TRŽIČ

Tombola planinskega društva. V soboto 3. in nedeljo 4. avgusta si bodo člani podružnice SPD dovolili obiskati Tržičane in okoličane z nabiralnimi polami za tombolo, ki bo na Veliki Šmaren popoldne v Mestnem domu.

Podružnica prireja to tombolo, da bi zbrala začetni denar, potreben za graditev nove koče pod Storžičem. Vsem priporočamo, da naporno akcijo podpro. Vsak naj se čimbolje „odreže".

Po vseh pripravah in znakih sodeč zbira odbor prav lepe dobitke. Zato priporočamo, da pohitite z nakupom tablic, ki so v primeri z vrednostjo dobitkov res poceni. Do 14. avgusta stane le 3.— din komad.

ŠKOFJA LOKA

Cerkvenega tabora v Crngrobu ne bo. Možje in fantje v našem listu smo javili, da bo 11. avgusta 1940. veliki cerkveni tabor mož in fantov v Crngrobu. Danes pa vas moremo žal obvestiti, da je ta tabor preložen za nedoločen čas. Kdaj se bo tabor vršil, bomo še do časa javili.

Gasilski dom dovršen. Te dni so dokončali vsa zidarska dela pri novem Gasilskem domu. Dom je sedaj dokončno dograjen. Gasilska četa je uvidela, da prvotnega načrta nikakor ne more dovršiti. Zato se je odločila, da bo dom dovršila v sedanji obliki. Letos so iz prejšnje dvorane dogradili stanovanje za hišnika, nad bivšo verando so pa zgradili novo posvetovalnico. S tem je naše gasilsko društvo dobilo dokončno dograjen svoj lasten dom.

Te dni so mestni delavci začeli graditi nadaljevanje obrežnega zidu ob Selški Sori v odseku Fužinski most — vojaški kanal. S tem bo tudi ta del zavarovan pred povodnjio.

Samomor mladega fanta. V Pevmi je storil v soboto samomor mlad, komaj 25 letni fant, vulgo Fortunov Nejče. Odšel je v gozd nad vasjo in zaužil nekaj strihnina. Vzrok samora ni znan.

V „Škofjeloški predilnici" bodo ta teden začel; delati po 5 dni v tednu in po 8 ur dnevno. Praznovali bodo soboto. Boljši je skrajšani delavni čas, kakor odpuščanje delavk.

NAKLO

Dobro pripravljena tombola zahteva od prirediteljev precej časa in truda. To vedo najbolje Naklanci, ki so priredili že mnogo tombol.

Prosvetno društvo bo priredilo tombolo v nedeljo 11. avgusta, v slučaju slabega vremena pa na praznik 15. avgusta. Glavni dobitek bo zopet **dragoceno motorno kolo** znamke Miele, poleg šivalnega stroja več koles in še drugih praktičnih dobitkov.

Pa tudi na žejne in lačne ne bodo pozabili. Za mal denar bo lahko vsakdo zadovoljivo postrežen. Celo naglušni pridejo na svoj račun, ker bo po vsej verjetnosti megafon oznanjal sproti dovolj glasno srečnim njih številke.

Zato pa v nedeljo 11. avgusta vsi ob 3. uri popoldne (služba božja v cerkvi je ob 2 uri) v Naklo na tombolo. Pravočasno se založite s srečkami.

V nedeljo 4. avgusta bo imel v spomin desetletnice vladanja prevzv. škofa dr. Gregorija Rožmana v Stari šoli ob 3 uri popoldne domačin-bogoslovec g. Peter Golob zanimivo skioptično predavanje o vseh dosedanjih ljubljanskih škofih s posebnim ozirom na zgodovinski razvoj domače naklanske fare. K predavanju lepo vabljeni vsi!

Dela pri novi betonski cesti Kranj - Naklo dobro napredujejo in kot se zdi, bo cesta v glavnem dokončana že vsaj koncem avgusta. Zaposlenih je še vedno do 160 delavcev, večinoma iz tujih krajev. Nekateri pridno pošiljajo svoj zaslužek domačim, dočim je na žalost vmes tudi mnogo takih, ki svoj zaslužek redno poženo po grlu ob vsakem plačilnem dnevu. Naravno, da bo take reveže pritisnila zima in padli bodo v nepotrebno breme drugim.

KOVOR

Slabo nedeljsko vreme ni dopustilo prosvetnemu društvu, da bi priredilo tombolo. Že dvakrat smo imeli vzrok preložiti, v tretjič pa ne bomo.

Naša bogata tombola se bo vršila v nedeljo 4. avgusta ob 3. uri popoldne na kraju prosv. doma, in sicer ob vsakem vremenu.

Glavni dobitki so: kuhinjska oprava, 6 koles boljše vrste, vreča moke, zaboj sladkorja, ura, usnje, čevlji in še čez 200 raznih lepih dobitkov. Tablice se prodajajo po 3 din.

Posebno vabimo na naše prireditev vsa naša sosednja društva. Prihitite tudi iz oddaljenejših krajev ter podprite naše društvo. Čisti dobiček je namenjen za dograditev društvenega doma.

PRIMSKOVO

Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita na praznik dne 15. avgusta 1940 pri Prošvetnem domu na Primskovem veliko javno tombolo. Zanimajo vas dobiki? Evo jih: krasna kuhinjska oprava, več koles, plug—obračalnik, ki si ga bo pač vsak kmet zaželel; velika množina zidne opeke, bo marsikomu prav prišla; gospodinje vedo, kako težko je priti do sladkorja, pa tudi do moke; zato pridite na primskovsko tombolo, kjer vam sreča ponuja eno vrečo najboljše moke in zaboj sladkorja. Tudi drva so draga! Na tomboli jih lahko dobiš skoraj zastonj. —Poleg teh dobitkov pa je še nad dvesto drugih lepih in za vsakega koristnih (blago, elektr. svetilka, razni kosi obleke, servisi, posode itd).

Tablice se prodajajo po 2.50 din, na dan tombole bodo po 3 din. Ker pa je število tablic omejeno in ne prav veliko, je prav, da si jih čimprej nabavite!

Poskrbljeno bo pa tudi za dobro pijačo in jedačo, zabavalo vas bo tudi lepo petje in poskočna godba. Zato pridite na Veliki Šmaren vsi na Primskovo!

PREBAČEVO PRI KRANJU

1. avgusta je poteklo 50 let, odkar se je rodil v naši vasi Peter Novak, posestnik in mlinar. Iz kmečke hiše je izšel, njej je ostal, le njo je ljubil. Svetovna vihra ga je iztrgala domu; šel je s tovariši in z njimi kot vojaški pek prenašal vse grozote in strahote vojne. Ko se je vrnil, je moral znova postaviti domačijo na noge. Storil je to in še mnogo več: jeseni leta 1929. je izročil obratu svoj moderni valjčni mlin. Svoje podjetje pa še stalno izpopolnjuje.

Naš jubilant je tudi vzoren družinski oče; saj je dobro vzgojil osem otrok. Znan je tudi v javnosti. Bil je dolgoleten predsednik domačega Kmetijskega društva in vaški odbornik. Vneto je podpiral katoliška društva in katoliške časopise ter se sploh zavzemal vseskozi za našo stvar.

Požrtvovalnemu jubilantu želimo, da bi mu Vsemogočni dodelil še mnogo zdravih in srečnih let!

Gospodarstvo

Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani.

V Ljubljani je bila ustanovljena Hranilnica Kmečke zveze, ki bo začela poslovati s 1. avgustom letos. Svoje prostore ima v palači Zadružne zveze na Tyrševi cesti v Ljubljani.

Tudi kmet, ki bo hotel svoj denar naložiti v mestu, bo to lahko storil. Zavod je v rokah dobrih gopodarstvenikov in bo služil našemu kmetu. Posebno je presenetljivo, da se zavod ustanavlja danes, v času, ko vsakdo za svoje imetje in za svoj denar trepeta in pričakuje, kaj bo. Zato moramo ustanovitev Posojilnice kmečke zveze samo pozdraviti in ji želimo vsestranskega uspeha.

IZJAVA

Podpisani Bernik Marija, delavčeva žena, Šmarjetna gora 10 in Kupljenik Tončka, delavka, Sl. Javornik, preklicujeva in obžalujeva, kar sva očitali Zorman Mariji, delavki, Voklo 1 in se ji zahvaljujeva, da je odstopila od tožbe.

Kranj dne 26. julija 1940.

Tončka Kupljenik l. r.
Marija Bernik l. r.

Obvestilo

Vpisovanje v strokovno nadaljevalno šolo v v Kranju se vrši v nedeljo, 1. septembra 1940 od 8. do 12. ure v I. nadstropju meščanske šole. Učenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in 90.— din za šolnino, novinci tudi učno pogodbo in domovnico.

Redni pouk se prične v ponedeljek dne 2. septembra 1940 ob 13. uri. Tedaj se pričnejo popravni izpiti, h katerim naj se priglasijo učenci z nezadostno oceno iz enega ali dveh predmetov.

Vpišejo naj se tudi učenci, za katere učna pogodba še ni sklenjena. Ti učenci morajo predložiti učno pogodbo naknadno, takoj po sklepu pogodbe.

*

Dijaški konvikt na Rakovniku v Ljubljani je že doslej ustrezal vsem zahtevam, ki jih je mogoče staviti vzgojnemu zavodu te vrste. Poleg ugodne lege na prostem, v neposredni bližini mesta, je imel na razpolago svetle in zračne prostore ter veliko igrišče pred zavodom; nadalje so bili gojenci deležni ljubeznivega nadzorstva po salezijanskem vzgojnem sistemu, uspešne pomoči v učenju ter v vsakem oziru dobre oskrbe. Pričenši z novim šolskim letom pa bo pod isto streho tudi nova državna gimnazija, tako da si poslej idealnejši konvikt težko predstavljamo. — Sprejemajo se dijaki, ki nameravajo obiskovati prvih pet razredov realne gimnazije. Plačilni in ostali pogoji so razvidni iz prospekta, ki ga na željo razpošilja vodstvo konvikta. Zagotovite svojemu otroku čimprej sprejem v ta zavod, ker je število razpoložljivih mest omejeno.

*

Pisarna okrajnega cestnega odbora Kranj začne poslovati v novem uradnem poslopju Cesta na Golnik št. 3 pri križišču banovinske ceste na Golnik in državne ceste na Jezersko v četrtek dne 8. avgusta 1940.

Zaradi selitve v sredo dne 7. avgusta 1940 ne bo uradnih ur.

Česenj Karel, načelnik.

Razglas

Sreski odbor društva Rdečega križa v Kranju priredi

III. bolničarski tečaj.

Tečaj se prične 1. septembra 1940 ter bo trajal predvidoma do srede meseca novembra. Predavanja se bodo vršila trikrat tedensko po dve uri.

V tečaj je lahko sprejeta vsaka oseba jugoslovanske narodnosti, ki je duševno zdrava in za bolničarsko službo sposobna, od 18 do 50 let in je neoporečnega vedenja.

Želi se potrebna predizobrazba, nekaj razredov srednje ali osnovne šole.

Prijave za tečaj sprejema društveni tajnik g. Vidic Edvard, učitelj na sreskem načelstvu, ob uradnih urah (8—12).

*

Predstojništvo mestne policije v Kranju poziva vse lastnike orožnih listov, da plačajo na iste banovinsko takso za leto 1940. in sicer **v roku 14 dni** od dneva priobčitve tega razglasa pri predstojništvu policije.

Banovinska taksa se pobira v ban. kolekih v istem iznosu kakor prejšnja leta, to je din 25.— od komada orožja.

Proti zamudnikom se bo uvedlo kazensko postopanje.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0·50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni **BERNARD MAKS, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)**

Kolesa nova ali rabljena kupite po neverjetno nizkih cenah samo pri tvrdki **Julij Zevnik,** Stražišče.

Brivski vajenec se sprejme takoj. A. Jakše, Beksel.

Rabljen štedilnik kupim. Naslov v upravi.

Službo išče 17 letno dekle pri kaki boljši družini v okolici Kranja. Naslov v upravi „Gorenjca".

Stanovanje išče mirna družina z 1 otrokom, zračno, ob neprometni cesti za 1. september. Ponudbe pod „Stanovanje" na upravo lista.

Kupim hišo tudi s preužitkom koga z vso oskrbo. Naslov v upravi „Gorenjca" pod „Primskovo—Klanec".

Več stavbnih parcel imam v bližini mlekarske šole v Čirčičah ob novi banovinski cesti naprodaj, ki bi jih po zelo ugodni ceni prodal; naslov pove uprava lista.

Vajenca sprejme Hvala Franc zlatarska delavnica, Kranj, Savski breg 12.

Odda se s 1. septembrom dvosobno **stanovanje** s predsobo, kuhinjo in pritiklinami, pri Marenčič, Savski breg 7.

Proda se hiša (vila) trištanovanjska, nova, z lepim zasajenim vrtom, v Stražišču, lega lepa, sončna s krasnimi razgledi, letni donos 12.000.— din. Pod „Krasen dom" na upravo.

Hišo z vrtom kupim v okolici Kranja za ca 60 — 90.000 din. Naslov v upravi „Gorenjca".

Sončno stanovanje z dvema sobama, kuhinjo, jedilno shrambo in pritiklinami se odda v Jenkovi ulici 19.

Enosobno stanovanje v pritličju se odda. Stražišče 246 pod Šmarjetno goro.

Enosobno stanovanje (parketirano) v vsemi pritiklinami in event. uporabo vrta oddam v Kokrškem predmestju št. 9. Prednost ima oni, katerega bi veselila reja kokoši na veliko.

Lično opremljeno sobico oddam v Kokrškem predmestju št. 9 gospodični.

Po ceni se proda dobro ohranjen 8 delni zajčji hlevček ter nekaj zajcev. Poizve se v upravi lista.

Prodam pletilni stroj št. 60/100 znamke Popp in stroj za izdelovanje cementne strešne opeke. Naslov v upravi lista.

7 sobno stanovanje na Glavnem trgu se takoj odda; poizve se v upravi.

7 sobno stanovanje na Glavnem trgu se takoj odda; prav tam se odda tudi veliko skladišče in kleparska oziroma mehanična delavnica; poizve se v upravi lista.

STARO ŽELEZO

in kovine kupuje zopet po najvišji ceni tvrdka P. Majdič „Merkur" Kranj.

VINO

pristno, po konkurenčni ceni, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani Frankopanska ul. 11.

Couch zofe, otomane, divane

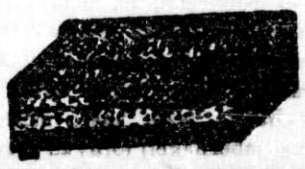

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

K. TONEJC
Kranj

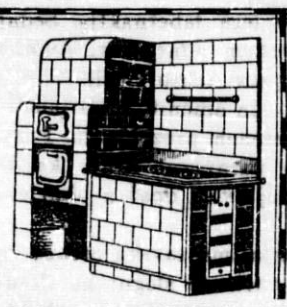

Elektrovarjene štedilnike, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi
R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom Poštne hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

*

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vlagateljem vedno na razpolago. Vezane vloge s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KRANJU R. Z. Z N. Z. LJUDSKI DOM

Joža Herfort: 13

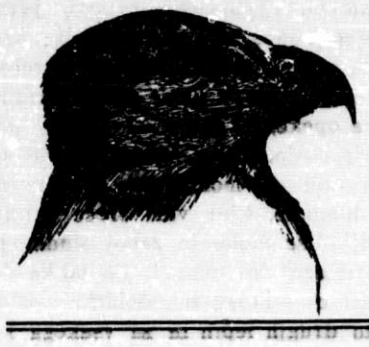

SIN ČRNIH GORA

Mrzel veter je v rani jutranji uri zbudil Marka. Prisluhnil je. Po šotoru je bobnal dež s srebrnimi kapljami. Odgrnil je šotor. Čez sedlo so se podile goste megle, sicer je bila še noč.

„Z orlovim ropom ne bo nič!", si je zadovoljno dejal in spet zadremal.

Prvi svit ga je prebudil. Ležišče kraj njega je bilo skoraj še toplo, a prazno. Zaskrbelo ga je. Dež je sicer že pojenjal, le pršalo je še, megla pa je bila gosta in mrzel veter jo je trgal in gonil čez sedlo v globel. Urno se je opravil in prebudil Almo:

„Fred je nama ušel," je kratko dejal, za njim morava, zakaj megla je in skale so mokre od nočnega dežja. Potreboval naju bo."

Alma se je čudila Fredovi nepreračunljivosti in Markovi skrbi. Urno se je opravila in se toplo oblekla. Marko je vzel puško, zaprla sta šotora in šla. Kazalec na uri se je komaj pomaknil čez četrto uro. Kmalu sta bila pod steno, že sta čula grgrajoče padanje slapu iz jezera.

Alma je bila poslušna in urno sta plezala, navezana drug na drugega. Obdajala ju je megla, mrzlo je bilo in roke so jima bila vse rdeče Skale so bile mokre, napol opolzke. Plezanje je bilo Almi prava muka, saj ji ni bilo ono malo vaje v plezanju prav nič v prid sedaj, ko se ji je bilo treba resno boriti v temnosivim mračnim skalovjem, ki se je plezalcem naravnost upiralo, kot bi hotelo varovati svoj zaklad, po katerega so šli vsi trije.

„Alma, po zaklad gremo! Po katerega mislite, po Vašega ali po mojega?" je dejal Marko, ko sta preplezala greben pred jezerom in za hipec počila.

„Svojega nimam, tega mi je oropalo mesto, po vašega gremo!"

„Alma, dekle, kako čisto je vaše srce in jasna vaša misel, toda tudi meni je mesto ugrabilo, kar sem imel lepega in sedaj mi hoče človek iz mesta ugrabiti še to, kar je zame v gorah najlepšega. In najgrenkejše je to, da mu sam pomagam, da bo lažje oropal moje gore." ,

„Marko, pregrenki ste, ne, tako hudo tudi za naju ni, ki sva obubožala v mestu, tudi za naju bodo še lepi dnevi. Upajva!"

„Upajva," kot odmev iz Alminih ust in plezala sta dalje. Ko sta prišla do jezera, je bil Fred že prišel s stolpaste Smrtne peči in imel je — orliča. Divje se je branil in pihal ter cvilil, zdaj zdaj se je vrgel na hrbet, skušaje se braniti s kremplji, spet čez hip je pohlevno stal in nemo opazoval trojico ob temnem jezeru.

Joj, čudovito je bilo to jezero to jutro! Temno, skoro črno. Marko tako temnega še ni videl. Kot da žaluje za orlovskim otročičem, ki je postal suženj in se bo moral ločiti od rodne skale, od rodnih gora. Tako temno preteče je bilo jezero, tako temna njegova plan. Megla je ležala nad gladino, kot bi gorske žene zastrle lepoto Črnih gora, da ne bi niti skale videle, kako se poslavlja poslednji orlovski mladič — kako roma v sužnost.

Markovo čelo je bilo mračno, žalostno. Najraje, najlažje bi zajokal. Nemara bi lahko v nemi jezi klel, a to ni bila njegova navada. Samo pokimal je Fredu, pokazal s prstom na orliča in suho dejal:

„Si ga dobil, si ga oropal samici?"

„Je ni bilo," je suho odvrnil Fred in si otresel krvavečo roko. Šele sedaj je Alma zapazila, da ima na roki in čelu rani, iz katerih krvavi.

„Joj, Fred, pobil si se, te hudo boli?" Vzela je rutico in ga hotela obvezati. Skoro pahnil jo je od sebe in siknil:

„Pusti me. To je davek za orla."

„Ha, tako mal davek za lepoto in čar naših gora!" Fred, daj, obvezal te bodem jaz!" je dejal porogljivo Marko, vzel bele povoje in mu zavil roko in čelo.

„Boš mogel plezati?"

„Bom, saj gremo, no jaz že, vidva, če hočeta, itak tu čez sedlo do šotorov!"

„Fred, zakaj si tako trpek? Mojo trpkost lahko razumeš, jaz tvoje ne. Saj si dosegel, saj imaš kar si hotel!"

„Da, toda neumno se mi zdi, kaj lazita za mano. Če sem šel po orla sam, saj si mi včeraj spremstvo in pomoč odbil, te tudi danes do šotora ne potrebujem!"

„Fred, tega nisem niti vajen, niti nisva tega z Almo zaslužila. Da si ušel iz šotora v steno in to v megli in dežju, to je blazno in prav zato sta tile dve ranici, kar skromna cena za to plezanje in orliča."

Fred je vzel orla, mladič se ni bogve kaj branil, ga zavil in položil v oprtnik in vsi so šli in plezali molče, le zdaj zdaj je udaril ob kamen cepin in njegov zveneč glas se je odbil od skale kot zvok grobarjeve lopate.

V šotoru so bili ta dan izredno tiho. Redki pogledi, še redkejše besede. Drugo jutro, pred soncem, so podrli šotore in Fred je nesel orla proti dolini. Za njim sta stopala Alma in Marko tiho, poredko govoreč. Že so dospeli do utesnjene struge, kjer je tekla voda sredi strmih skalnih bregov in sten. Tik ob vodi se je vila ozka stezica. Zgodaj je še bilo in na reki še ni bilo splavov, ki so vozili v vas nižje doli, kjer je bil Markov dom in kjer sta šla Alma in Fred v mesto.

(Dalje prihodnjič.)

Za urednika in izdajatelja odgovarja Vertovšek Milan v Kranju. Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.